

VÝSLEDKY STUDIE GYTS Z ROKU 2022

V roce 2022 se Státní zdravotní ústav podílel na celosvětovém výzkumu Global Youth Tobacco Survey – GYTS (1). Jednalo se již o páté kolo výzkumu v ČR (2). Poprvé se studie uskutečnila v roce 2002. GYTS je školní výběrová studie, která monitoruje užívání tabákových výrobků i znalosti a postoje školní mládeže ve věku 13–15 let k této problematice. Studie byla vytvořena Světovou zdravotnickou organizací (WHO) ve spolupráci s Centrem pro kontrolu a prevenci nemocí (CDC, USA).

Z výsledků studie vyplývá, že od roku 2002 došlo k poklesu počtu současných kuřáků cigaret z 34,6 % na 11,2 %. Naopak nárůst je pozorován u užívání elektronických cigaret, a to z 11,2 % v roce 2016 na 21,4 % v roce 2022. U žáků se mírně zvýšilo také užívání bezdýmného tabáku ze 4,7 % (2016) na 7,6 % (2022).

Výsledky GYTS dále ukazují, že žáci, kteří v současné době kouří, mají zájem s tímto zlozvykem přestat. Celkem 28,1 % žáků uvedlo, že chce nyní přestat kouřit, a 54,2 % současných kuřáků se pokusilo přestat v posledních 12 měsících. Alarmující je zjištění, že 60,6 % současných kuřáků nebránil v nákupu cigaret jejich věk.

V roce 2022 byla poprvé do dotazníku zařazena otázka týkající se užívání nikotinových sáček a ukázalo

se, že 8,1 % žáků aktuálně tyto produkty užívá. Jako poměrně populární se jeví také zahřívání tabákových výrobků, 10,9 % žáků uvedlo jejich užívání v současné době.

Mladá generace se také potýká s dvojitou zátěží, kterou představuje kouření cigaret a užívání dalších forem tabákových výrobků, jako je žvýkací tabák, nikotinové sáčky, e-cigarety, zahřívání tabákových výrobků apod.

LITERATURA

1. World Health Organization. Global Youth Tobacco Survey (GYTS) 2022 [Internet]. Geneva: WHO; 2022 [cited 2024 Sep 9]. Available from: <https://www.who.int/teams/noncommunicable-diseases/surveillance/systems-tools/global-youth-tobacco-survey>.
2. Kamarádová P. Czech Republic 2022 Country Report: Global Youth Tobacco Survey (GYTS) [online]. Praha: SZÚ; 2022 [cit. 2024-09-27]. Dostupné z: <https://szu.cz/wp-content/uploads/2023/07/GYTS-Czech-Republic-2022.pdf>.

*Mgr. Petra Kamarádová
Centrum podpory veřejného zdraví
Státní zdravotní ústav*